

INDEKS ODRŽIVOSTI OCD-a U HRVATSKOJ ZA 2012.

CERANEO

Centar za razvoj neprofitnih
organizacija

rujan, 2013.

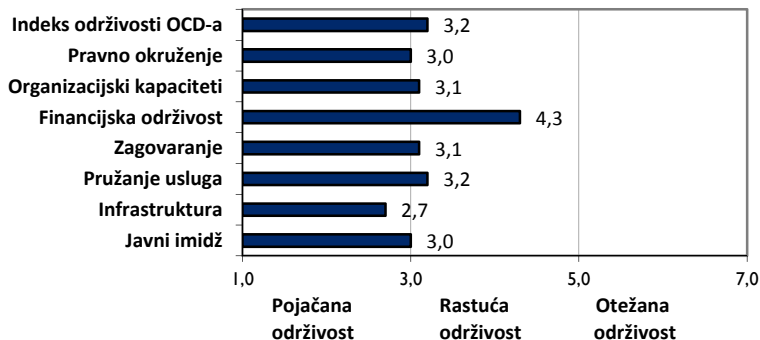
INDEKS ODRŽIVOSTI OCD-A ZA 2012. – HRVATSKA

16. izdanje - Lipanj 2013.

INDEKS ODRŽIVOSTI OCD-A: 3,2

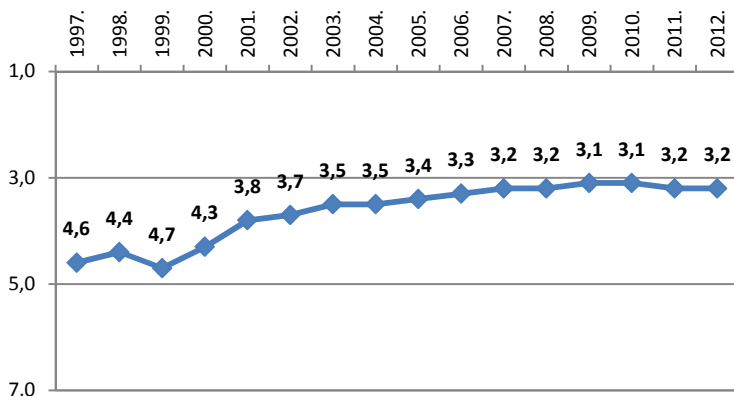
Globalna ekonomska kriza utjecala je na sve dimenzije održivosti OCD-a u Hrvatskoj. Dok su organizacije civilnog društva posvećene svom radu, napredak je ograničen visokom nezaposlenošću i stagnacijom gospodarstva. Nacionalni i lokalni proračuni izdvajaju manje financijskih sredstava za rad OCD-a. Korupcija i dalje ostaje veliki problem u zemlji i vode se sudski sporovi protiv korupcije na visokoj razini, uključujući i oni protiv bivšeg premijera Ive Sanadera.

Ocjene za Hrvatsku za 2012.

Dana 22. siječnja 2012. održan je referendum o hrvatskom članstvu u Europskoj uniji na kojem se 66,25% birača izjasnilo u korist pristupanja te će Hrvatska ući u EU 1. srpnja 2013.

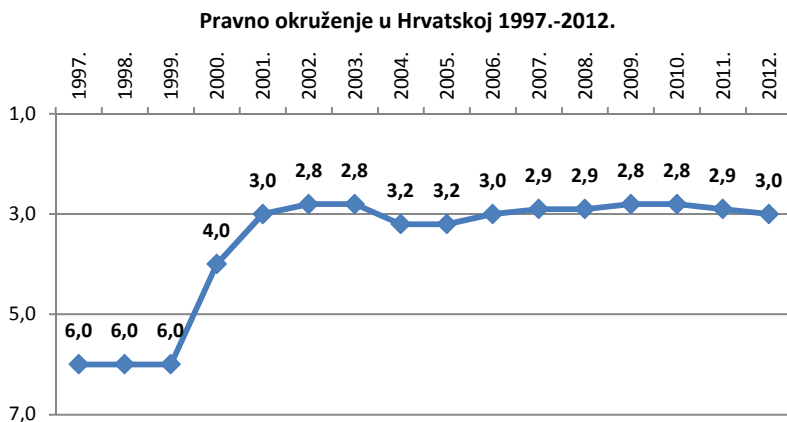
Indeks održivosti OCD-a u Hrvatskoj 1997.-2012.

Razvijene organizacije većinom imaju sjedište u urbanim područjima i to su najčešće gradovi koji predstavljaju i županijska središta. One imaju zaposlene osobe te raspolažu značajnim financijskim i organizacijskim resursima. Surađuju s drugim sektorima i sudjeluju u kreiranju zakona i politika te su njihove usluge i proizvodi poznati u cijeloj zemlji. S druge strane, organizacije iz manjih gradova i ruralnih područja suočavaju se sa smanjenom potporom iz lokalnih proračuna i nisu prepoznate kao partneri u procesima javnih politika na lokalnoj razini.

Prema službenim bazama podataka u Hrvatskoj je registrirano ukupno 47.368 udruga, 191 zaklada i 12 fundacija. Sportske organizacije čine udio od 35% ukupnog broja registriranih udruga, slijedi udio kulturnih organizacija (15%) te udio gospodarskih organizacija (10%). OCD-i moraju biti registrirani kod Ministarstva financija kako bi mogli pristupiti financiranju iz lokalnog ili državnog proračuna. Otprilike 21.500 OCD-a upisano je u Registar neprofitnih organizacija koji vodi Ministarstvo financija, a taj bi broj mogao označiti i realan broj aktivnih organizacija u sektoru.

PRAVNO OKRUŽENJE: 3,0

Zakon o udrugama iz 2001. omogućava jednostavnu i brzu registraciju za OCD-e koja uobičajeno traje do mjesec dana. Ipak, česti su slučajevi kada službenici traže promjene u statutima OCD-a i postavljaju dodatne uvjete kod registracije. Registracija elektroničkim putem još uvijek nije dostupna. Osobe sa intelektualnim poteškoćama koje su djelomično lišene poslovne sposobnosti zakonski ne mogu obavljati funkcije u upravnim tijelima OCD-a bez obzira što su sudskom odlukom to sposobne raditi.

Zakonom o zakladama i fondacijama iz 1995. godine (sa izmjenama i dopunama iz 2001.) propisana je vrlo zahtjevna procedura registracije, te on sadrži neke nejasne zakonske odredbe koje se odnose na definiciju, registraciju i osnovnu imovinu zaklada. Kao rezultat toga u Hrvatskoj je registriran mali broj zaklada. Iako je u proteklom desetljeću bilo nekoliko pokušaja još uvijek ne postoji ozbiljnija namjera za izmjene ovoga Zakona.

Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata definira i preporuča načine kako da vlasti uključe zainteresirane strane u proces konzultacija. U listopadu 2012. godine Vlada je unijela u svoj Poslovnik posebnu odredbu prema kojoj sva tijela središnje vlasti i državne uprave uz prijedlog svojih akata prilažu odgovarajuće izvješće o provedenom savjetovanju.

U Hrvatskoj prihod OCD-a ne podliježe oporezivanju. Humanitarne organizacije ne plaćaju PDV prilikom kupovine u humanitarne svrhe, te su sve organizacije bez obzira na područje djelovanja oslobođene plaćanja PDV-a prilikom korištenja sredstava dobivenih iz fondova Europske unije. Obveznici poreza na dobit mogu u svoje rashode poslovanja, koji im umanjuju osnovicu poreza, uključiti darovanja u naravi ili u novcu dana u kulturne, znanstvene, odgojno-obrazovne, zdravstvene, humanitarne, športske, vjerske i druge svrhe, udrugama i drugim osobama koje ove djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima, do visine 2% ukupnog prihoda ostvarenog u prethodnoj kalendarskoj godini. Porezna oslobođenja za građane predstavljaju vrlo složenu proceduru koju moraju prolaziti kako bi određene donacije prijavili kao porezni odbitak i u konačnici se građani odlučuju donirati sredstva putem humanitarnih akcija i ne prijavljivati to u svojoj poreznoj prijavi.

Iako OCD-i mogu ostvarivati prihod obvezni su platiti PDV ukoliko je vrijednost prodane robe, dobara i usluga bila viša od 85.000 kuna u godini. Izmjene Zakona o trgovini u 2008. i 2011. godini ograničile su mogućnosti OCD-a za ostvarivanje prihoda. Prema tim izmjenama OCD-i mogu prodavati svoje proizvode samo na štandovima, sajmovima i drugim sličnim mjestima. Također, OCD-i ne mogu izvoziti svoje proizvode ili ih prodavati u veleprodaji.

Sustav javne nabave još uvijek ne prepoznaje OCD-e kao pružatelje usluga. Umjesto ugovaranja sa državnim i lokalnim vlastima OCD-ima se daju financijske potpore kroz projekte za usluge koje je vlast obvezna pružati građanima.

Udruge pružaju pravno savjetovanje i pomažu drugim organizacijama oko registracije i drugih pravnih pitanja. Ured za udruge Vlade RH pruža informacije svim zainteresiranima oko postupka osnivanja, registracije, gospodarskog djelovanja, imovine, računovodstva, poreznih obveza, i drugih pravnih pitanja.

ORGANIZACIJSKI KAPACITETI: 3,1

Mali broj visokorazvijenih organizacija djeluje u velikim gradovima i u bogatijim županijama, dok su mnoge slabije razvijene organizacije aktivne na razini lokalnih zajednica. Najrazvijenije organizacije imaju strateške planove i dobre upravljačke strukture, objavljuju svoje godišnje financijske i programske izvještaje. S druge strane, manje razvijene organizacije nemaju dovoljno ljudskih i/ili financijskih resursa te jasno definiranu unutarnju upravljačku strukturu. Većina organizacija ima definiranu misiju. Proteklih nekoliko godina povećao se broj manjih OCD-a koje su prepoznale važnost strateškog planiranja i njegove izrade. Neke organizacije mijenjaju svoje strateške planove kako bi mogle zadovoljiti uvjete određenih natječaja.

Udruge još uvijek nisu u stanju mobilizirati građane ili dobiti jaku podršku javnosti. Građani najčešće sudjeluju u pojedinim humanitarnim akcijama ili civilnim inicijativama za razliku od održivog aktivizma i podrške radu OCD-ima. Zagovaračke organizacije rijetko se bave aktivnostima usmjerenim povećanju svoga članstva.

OCD-i u Hrvatskoj nemaju zakonsku obvezu odvajati upravljačke i izvršne funkcije unutar organizacija te članovi upravnog odbora redovito obavljaju određene aktivnosti u pojedinim projektima ili programima. Manji OCD-i često nemaju definiranu upravljačku strukturu. Mnoge organizacije nemaju

zaposlenog osoblja što znači da članovi upravnog odbora provode sve aktivnosti organizacije.

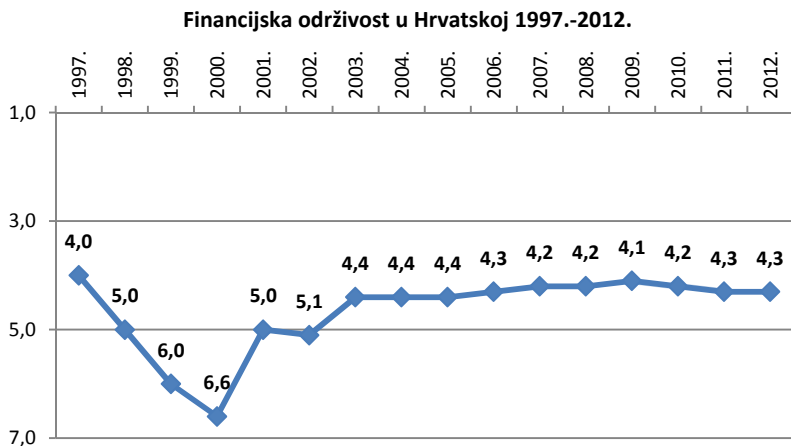
Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva (NZRCD) provela je istraživanje u OCD-ima koji su bili financirani iz državnog proračuna i iz lutrijskih sredstava u 2010. godini. Istraživanje je provedeno u 2011. godini, te su rezultati objavljeni u 2012. Prema rezultatima istraživanja pred OCD-ima stoje mnogi izazovi koji se odnose na ljudske resurse, uključujući sudjelovanje volontera u radu organizacija, zapošljavanje osoblja i njihovo zadržavanje, nedovoljno iskustvo zaposlenih i nedostatak motivacije. Općenito OCD-i nemaju sustav upravljanja ljudskim resursima. Samo polovica organizacija koje su sudjelovale u istraživanju ima zaposleno osoblje i taj udio bi bio puno manji kada bi se uzeo u obzir ukupan broj svih registriranih OCD-a. Neke organizacije uspjele su u svoju strukturu privući kompetentniji kadar kroz projekte financirane iz europskih fondova, no tako zaposleno osoblje ima ugovor o radu koji traje do završetka određenog projekta. Razvijene organizacije imaju zaposleno osoblje, no radi se o malom broju zaposlenih čije plaće ovise o trajanju projekta i nastavku financiranja kroz novougovorene projekte.

U većini OCD-a volonteri se angažiraju po potrebi. Veće organizacije više se oslanjaju volonterski rad. Sami volonteri često lakše pronalaze motivaciju za rad u velikim i poznatim organizacijama. Tipični volonter je student koji želi steći znanje i vještine, upoznati nove ljude u nadi da će tako lakše naći posao nakon završetka studija. Hrvatska mreža volonterskih centara sastoji se od 4 regionalna volonterska centra čija sjedišta su u Osijeku, Splitu, Rijeci i Zagrebu. Država pokušava potaknuti volonterstvo kroz brojne zakone pa čak i putem državne nagrade za volontiranje.

OCD-i koriste knjigovodstvene i računovodstvene usluge, kao i savjetovanje i trening za zaposlenike, osobito u pisanju projektnih prijedloga i izvještavanju o projektima financiranim od strane EU.

Većina OCD-a raspolaže adekvatnom uredskom opremom koja uključuje telefon, mobitel, računala, pisače i sl. Velik broj udruga iznajmljuje prostor, a neke organizacije dobivaju prostor od strane gradskih vlasti koji mogu dijeliti sa drugim organizacijama.

FINANCIJSKA ODRŽIVOST: 4,3

Ekonomska kriza ozbiljno je utjecala na financijsku održivost OCD-a. I dalje se smanjuje privatno i javno financiranje. U 2012. godini brojne organizacije ostale su bez stalnih financijskih potpora koje su im bile osigurane putem ugovora sklopljenih sa ministarstvima. Ako OCD-i uopće dobiju financijsku potporu iz gradskih ili općinskih proračuna, ona se često isplaćuje s velikim zakašnjenjem.

OCD-i imaju pristup financiranju iz EU, stranih zaklada, veleposlanstava i drugih međunarodnih organizacija. Nekoliko organizacija ima znanja i vještine potrebne za pripremu projektnih prijedloga za financiranje iz europskih fondova. U Hrvatskoj je prisutno pozicioniranje OCD-a za korištenje sredstava iz EU fondova putem priklanjanja većim organizacijama koje ispunjavaju sve preduvjete natječaja. No OCD-i se često nađu u problemima gdje kod ugovorenog partnerstva na kraju izostane ključni dio koji se tiče sufinanciranja projekta iz lokalnog proračuna.

OCD-i se financiraju iz gradskih, općinskih i državnog proračuna. Državna tijela i vladini uredi obvezni su dostaviti sveobuhvatna izvješća o financiranju OCD-a tijekom prethodne proračunske godine Savjetu za razvoj civilnoga društva. Prema najnovijim dostupnim podacima ukupno je 5.528 projekata OCD-a bilo financirano sa ukupno 549.979.601,16 kn iz nacionalnih javnih

izvora u 2011. godini, što uključuje sredstva iz državnog proračuna (42,8%), sredstva iz dijela prihoda od igara na sreću (55,6%), naknade za zaštitu okoliša (0,06%) i nefinancijske potpore (1,5%). Prema istom izvješću OCD-i su financirani iz županijskih proračuna sa 394.122.590,48 kn, iz gradskih proračuna sa 510.627.859,06 kn i iz općinskih proračuna sa 200.377.071,20 kn. Od tog iznosa samo je 7,9% financiralo OCD-e koji rade na području demokratizacije, razvoja civilnog društva i volonterstva, jačanja socijalne kohezije i razvoja filantropije.

Savjet za razvoj civilnoga društva je u 2012. godini odigrao značajnu ulogu u uspostavi međuresornog povjerenstva za koordinaciju politike za financiranje projekata organizacija civilnoga društva iz državnog proračuna. Kao rezultat toga je godišnji plan natječaja, poziva i drugih javnih programa financiranja organizacija civilnog društva u 2013.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva (NZRCD) raspodijelila je iz lutrijskih sredstava 25.044.438,57 kuna u 2011. godini, što je manje od 29.691.431,73 kuna prema Godišnjem financijskom izvještaju – stavak Rashoda - Programi i transferi – za 2010. godinu i 32.838.645,10 kuna u 2009. Dio ovih sredstava raspodjeljuju regionalne zaklade za potporu manjim lokalnim inicijativama.

Lokalne vlasti povisuju kriterije kako bi preusmjerile svoje financijske potpore manjem broju organizacija. Uz to, postaje uobičajeno da lokalne vlasti isplaćuju financijske potpore tek pred kraj godine kada bi financirani projekti već trebali biti dovršeni. Mehanizmi socijalnog ugovaranja još uvijek nisu razvijeni. Umjesto njih OCD-i dobivaju ograničena sredstva za pružanje usluga što ometa nastavak tih usluga.

Iako se OCD-i postupno okreću prema poslovnom sektoru kako bi diversificirali svoje financiranje, lokalna filantropija još uvijek je nedovoljno razvijena. Nekoliko velikih tvrtki distribuira sredstva putem otvorenih natječaja, kako bi promovirali svoju korporativnu sliku. Prema podacima Ureda za udruge Vlade RH samo šest tvrtki objavilo je natječaj u 2012. godini, od čega su četiri za pružanje financijske potpore i dva za sponzorstva. Po prvi put u deset godina objavljivanja javnog natječaja tvrtka Holcim objavila je kako je u nemogućnosti pružiti financijsku potporu radi poslovnih

gubitaka. Lokalna filantropija je najvidljivija u humanitarnim koncertima i kampanjama, posebice onima usmjerenim zadovoljavanju potreba djece.

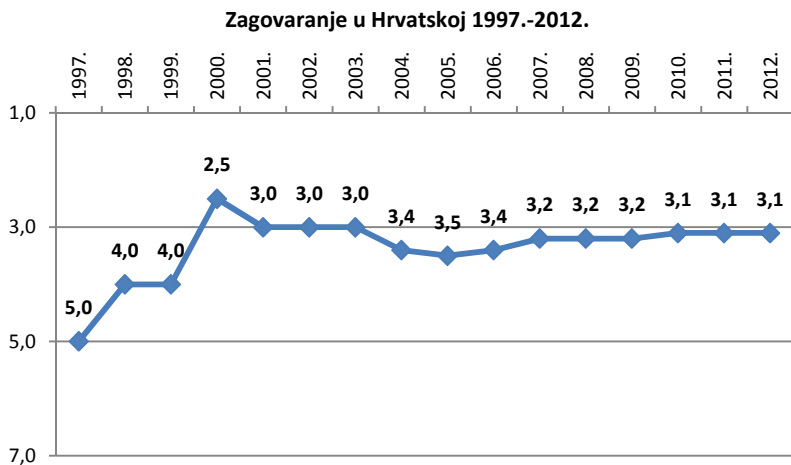
Korištenje različitih web platformi za prikupljanje sredstava od pojedinaca i pravnih osoba poraslo je tijekom godine. Doniratica, prva *crowdfunding* platforma za organizacije civilnog društva u Hrvatskoj, pokrenuta je u jesen 2012. NZRCD također je pokrenula online donacijsku platformu sredinom 2012. koja osigurava pristup globalnim donacijama.

OCD-i prikupljaju članarinu iako je ona često simbolična.

Velike razvijenije organizacije imaju osiguranu kratkoročnu financijsku održivost, no većina OCD-a još uvijek ovisi o projektnom financiranju koja su najčešće vremenski ograničena na godinu do dvije.

OCD-i se i dalje suočavaju s velikim problemima usklađivanja sa Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija iz 2008. godine prema kojoj sve organizacije civilnog društva moraju održavati dvojno knjigovodstvo za prve tri godine poslovanja, bez obzira na njihov prihod. Specijalizirane knjigovodstvene usluge za neprofitne organizacije su još uvijek rijetkost, i najviše ih se nalazi u Zagrebu. Mali broj organizacija javno objavljuje svoja godišnja financijska i programska izvješća. OCD-i prolaze nezavisnu financijsku reviziju samo kada to zahtijeva donator.

ZAGOVARANJE: 3,1

OCD-i u Hrvatskoj su aktivni zagovaratelji društvenih promjena i putem svojih inicijativa, mreža i tijela pokušavaju utjecati na ključne stvari koje je potrebno uvrstiti na dnevni red politike i vlasti nacionalne i lokalne razine. Dosad su udruge odigrale važnu i zamjetnu ulogu u procesima borbe protiv korupcije, u pitanjima zaštite okoliša, te na području zaštite prava djece i žena žrtava obiteljskog nasilja.

Oko 800 predstavnika civilnog društva sudjeluje u raznim savjetodavnim tijelima unutar državnih institucija i ministarstava. Međutim, ta savjetodavna tijela imaju ograničen utjecaj. Hrvatska je u 2012. pokrenula inicijativu za osiguravanje sudjelovanja predstavnika organizacija civilnog društva u radu saborskih odbora. Savjet za razvoj civilnog društva, koji ima ukupno dvadeset i sedam članova, predstavnike vlade i civilnog društva, djeluje kao savjetodavno tijelo Vlade Republike Hrvatske i promiče suradnju između Vlade i OCD-a.

Suradnja između OCD-a i vlasti jača je na nacionalnoj negoli na lokalnoj razini. OCD-i i dalje potpisuju deklaracije, sporazume i povelje o suradnji sa gradovima; no obveze potpisnika u njima često nisu jasno definirane. Lokalna vijeća mladih aktivno sudjeluju u procesima donošenja odluka gradskih vlasti.

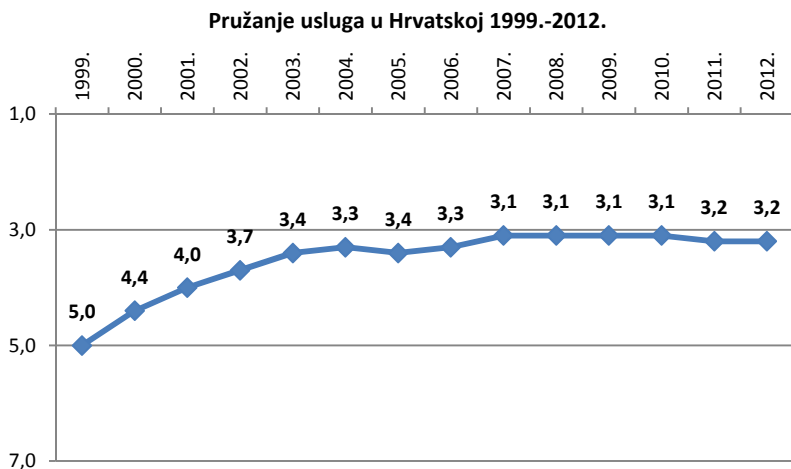
Zagovaračke mreže civilnog društva vrlo su aktivne. Platformu 112 - za Hrvatsku vladavine prava osnovalo je 54 istaknutih OCD-a u 2011. godini s ciljem praćenja stanja ljudskih prava i vladavine prava u kontekstu završetka pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji. Platforma 112 trenutno je vrlo aktivna u lobiranju za izmjene i dopune Zakona o registru birača.

OCD-i koji rade u području zaštite okoliša najuspješniji su u mobiliziranju građana. Na primjer, u jednodnevnoj akciji na Dan planeta Zemlje 2012. godine, ekološke su organizacije mobilizirale 41.558 volontera i 161 jedinicu lokalne samouprave za čišćenje 3.746 tona otpada. U 2012. sindikati javnih i državnih službenika organizirali su niz prosvjeda, štrajkova i javnih akcija protiv novih kolektivnih ugovora kojima se smanjuju prava državnih službenika. Neki sindikati potpisali su novi ugovor, a prava drugih ostala su nedefinirana.

OCD-i koriste i druge metode zagovaranja. Na primjer, Zelena akcija i Zelena Istra podnijele su tužbu protiv Ministarstva zaštite okoliša i prirode za izdavanje ekološke dozvole za termoelektranu Plomin C. Tužbom se zatražila odgoda gradnje do donošenja sudske odluke.

Većina OCD-a nije upoznata s konceptom lobiranja jer ne postoji registar lobista, niti pravni okvir za lobiranje u Hrvatskoj. Nacrt Zakona o lobiranju je u pripremi. U nekim segmentima društva, osobito na lokalnoj razini, lobiranje se percipira kao oblik korupcije ili alat moćnih igrača.

PRUŽANJE USLUGA: 3,2

Kako bi civilni sektor postao ravnopravan pružatelj usluga s državnim institucijama, potrebno je razvijati sustavni mehanizam financiranja. Trenutno se financiranje usluga koje je država dužna pružiti još uvijek isporučuje na osnovi projekata. Kao rezultat toga, kontinuitet tih usluga je ugrožen, a OCD-ima nedostaju sredstva za planiranje dugoročnog razvoja usluga i osiguranje njihove kvalitete. Nadalje, država ne pruža nikakvu procjenu ili nadzor nad pruženim uslugama.

OCD-i pružaju usluge koje država i privatni sektor najčešće ne žele, ne znaju ili ne mogu pružiti građanima što uključuje neformalnu edukaciju, prevenciju zlouporabe droga, zaštitu okoliša, građanski aktivizam, promociju volonterstva i druge humanitarne aktivnosti. Građani sve više uviđaju ulogu OCD-a u pružanju takvih usluga.

U tijeku je proces izrade modela licenciranja fizičkih i pravnih osoba koje će moći obavljati socijalnu djelatnost prema Zakonu o socijalnoj skrbi odnosno moći će pružati svoje usluge kroz verificirane dozvole za rad koje će izdavati resorno ministarstvo.

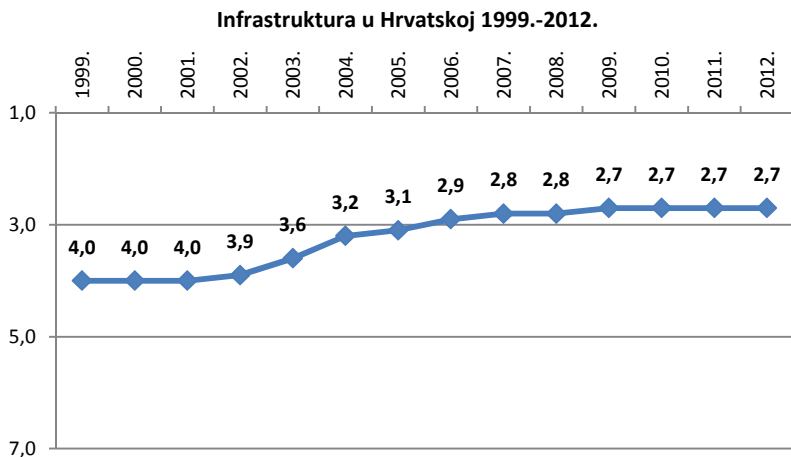
Naplata usluga koje pružaju OCD-i još uvijek je ograničena i rijetko pokriva troškove same usluge. Javnost obično očekuje da su usluge OCD-a besplatne

dok su članarine vrlo male. Mnoge sportske organizacije naplaćuju svoje usluge kroz naplatu korištenja fitness opreme za trening, a u tim slučajevima se ta naplata tretira kao mjesečna članarina u organizaciji.

OCD-i ne mogu ili ne žele ponuditi svoje proizvode i usluge široj zajednici. Umjesto toga imaju tendenciju usredotočiti se na svoje članove. Nekoliko bolje razvijenih OCD-a puno ulaže u promicanje svojih aktivnosti, pozivaju širu zajednicu na podršku i aktivno je uključuje u svoj rad, iako to ostaje iznimka.

Stručnjaci OCD-a se postupno uključuju u stručne analize i stvaranje strateških dokumenata, i pozvani su prenijeti svoje znanje na druge sektore, posebno državnim i lokalnim upravama.

INFRASTRUKTURA: 2,7

Država podržava sektorsku infrastrukturu. Ured za udruge Vlade RH, osnovan 1998., ima zadatak koordiniranja rada ministarstava, središnjih državnih ureda i upravnih organizacija na državnoj i lokalnoj razini u cilju praćenja i unapređivanja suradnje s civilnim sektorom u Hrvatskoj. Ured pruža tehničku, administrativnu, stručnu i financijsku potporu radu Savjeta za razvoj civilnog društva, koji savjetuje vladu i nadležna ministarstva o pitanja OCD-a i odgovoran je za praćenje provedbe Nacionalne strategije za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva. Kao što je gore opisano, NZRCD raspodjeljuje lutrijska sredstva za razvoj civilnoga društva i putem četiri regionalne zaklade koje isplaćuju decentralizirana sredstva prema manjim lokalnim organizacijama.

Pet regionalnih mreža potpisalo je partnerske ugovore s NZRCD o provođenju programa regionalnog razvoja civilnoga društva i lokalne zajednice. Te mreže pružaju besplatnu edukaciju i savjetovanje kao potporu OCD-ima na lokalnoj i regionalnoj razini, s naglaskom na njihovoj pripremi za prijavljivanje na EU fondove.

Treneri za OCD-e mogu se naći u velikim gradovima. Kotizacije za osposobljavanje relativno su visoke, a obuka se obično organizira u Zagrebu,

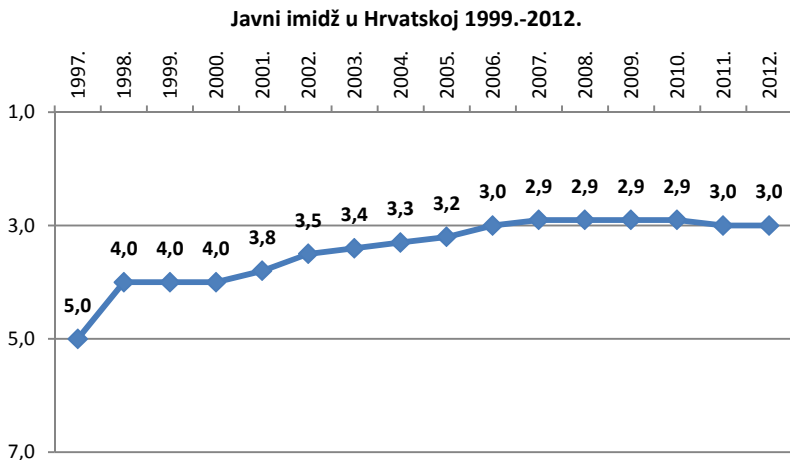
što obuku čini skupljom za OCD-e sa sjedištem izvan glavnoga grada. Sve veći broj fakulteta, kao što je Ekonomski fakultet u Zagrebu, nudi tečajeve i programe iz marketinga i upravljanja neprofitnim organizacijama. Specijalizirani treninzi za pojedina područja rada OCD-a, kao što su upravljanje ljudskim resursima, neprofitni marketing, socijalni marketing, te praćenje i evaluacija, još uvijek nisu dostupni.

Projekt Tehničke pomoći organizacijama civilnoga društva (TACSO) financiran sredstvima Europske unije aktivan je u Hrvatskoj od 2009. Četverogodišnji projekt podupire OCD-e u osam zemalja organiziranjem različitih događanja s ciljem osposobljavanja u područjima upravljanja, financiranja, uključivanja građana i fondova Europske unije.

OCD-i razmjenjuju informacije kroz formalne i neformalne mreže, kao što su Platforma 112, Hrvatska mreža za ruralni razvoj (HMRR) i Zeleni forum. Osim toga, OCD-i koriste društvene mreže, biltene i druge internetske usluge za širenje informacija, potragu za potencijalnim partnerima, informiranje javnosti o natječajima, promicanje aktivnosti OCD-a i mobiliziranje građana.

OCD-i surađuju s državnom vlasti putem Savjeta za razvoj civilnog društva i raznih savjetodavnih tijela. Primjeri dobre međusektorske suradnje s tvrtkama i medijima mogu se naći u organizaciji posebnih događanja, kao što su humanitarni koncerti i festivali. Međusektorska partnerstva na lokalnoj razini su rijetka. Bilo je nekoliko uspješnih partnerstava posebno onih koja promiču zapošljavanje teže zapošljivih skupina. Međutim, čak i u takvim slučajevima, partnerstva se općenito ne nastavljaju nakon završetka financiranih projekata.

JAVNI IMIDŽ: 3,0

Javna percepcija OCD-a varira. Prema CIVICUS-ovom Indeksu civilnog društva u Hrvatskoj iz 2011. i European Values Study (EVS) iz 2008., povjerenje u organizacije civilnog društva u Hrvatskoj veće je od povjerenja u druge institucije. Građani su najvjerojatnije prepoznali najveće organizacije civilnog društva i one s najistaknutijim medijskim profilima. Humanitarne i organizacije za zaštitu okoliša uživaju najveću potporu javnosti, dok javnost nedovoljno prepoznaje i podupire rad organizacija za ljudska prava, osobito onih usmjerenih na seksualne manjine.

OCD-i dobivaju pozitivnu medijsku pozornost te su pozvani da sudjeluju u emisijama o pitanjima od javnog interesa. Lokalni mediji sve više pokrivaju aktivnosti lokalnih organizacija civilnog društva. Međutim, nacionalna javna televizija daje prostor za organizacije civilnog društva i njihove aktivnosti u terminima najmanje gledanosti.

Vidljivost i javna percepcija aktivnosti OCD-a u Hrvatskoj je poboljšana. Prema rezultatima istraživanja koje je proveo Institut Ivo Pilar u 2012. na zahtjev TACSO ureda u Hrvatskoj, povjerenje građana i sudjelovanje u radu OCD-a rastu, te su OCD-i vidljiviji kao sudionici u formiranju javnih politika.

Prema istraživanju, 75,7% građana smatra rad udruga vrlo korisnim ili nešto korisnim za društvo (u 2007. godini radilo se o 71,5% građana).

Predstavnici lokalnih i državnih vlasti počinju prepoznavati korisnost uključivanja OCD-a u razvoj određenih odluka i strategija. Međutim, do danas, suradnja je započela dijelom zbog zahtjeva iz EU. Tvrtke još uvijek ne prepoznaju OCD-e kao ravnopravne pružatelje usluga.

Vodeći i bolje razvijeni OCD-i objavljuju godišnja programska i financijska izvješća na svojim web stranicama, a neki ih objavljuju i u tiskanom obliku. Često se objava izvješća radi zbog zahtjeva donatora. Etički kodeks ne postoji kao izdvojeni dokument pojedinih OCD-a već se ti sadržaji definiraju u statutima OCD-a. Manji broj organizacija primjenjuje neke sustave za osiguranje kvalitete rada ili redovito provode evaluaciju svojih aktivnosti sa vanjskim suradnicima i zaposlenim osobljem.

ZEMLJA	Pravno okruženje	Organizacijski kapaciteti	Financijska održivost	Zagovaranje	Pružanje usluga	Infrastruktura	Javni imidž	Održivost OECD-a
SJEVERNI DIO								
Češka	2,8	3,0	3,2	2,1	2,4	2,7	2,3	2,6
Estonija	1,7	2,3	2,4	1,8	2,3	1,6	1,9	2,0
Mađarska	2,2	3,2	3,7	3,3	2,9	2,5	3,3	3,0
Latvija	2,3	3,0	3,4	2,1	2,5	2,4	3,2	2,7
Litva	2,1	2,9	3,2	2,0	3,4	3,0	2,6	2,7
Poljska	2,2	2,6	2,8	1,6	2,2	1,6	2,2	2,2
Slovačka	2,8	3,0	3,5	2,4	2,6	2,4	2,5	2,7
Slovenija	3,3	3,8	4,5	3,6	3,4	3,6	3,6	3,7
PROSJEK	2,4	3,0	3,3	2,4	2,7	2,5	2,7	2,7
JUŽNI DIO								
Albanija	3,9	3,9	4,6	3,6	3,7	4,0	3,8	3,9
BiH	3,4	3,4	4,8	3,2	3,9	3,8	3,4	3,7
Bugarska	2,2	4,4	4,5	2,6	3,2	3,3	3,2	3,3
Hrvatska	3,0	3,1	4,3	3,1	3,2	2,7	3,0	3,2
Kosovo	3,6	3,8	4,8	3,8	3,9	3,7	3,8	3,9
Makedonija	3,3	3,7	4,5	3,4	3,8	3,3	4,1	3,7
Crna Gora	3,4	4,3	5,0	3,5	4,0	3,8	4,3	4,0
Rumunjska	3,6	3,5	4,3	3,4	3,1	3,2	3,6	3,5
Srbija	4,0	4,3	5,3	3,5	4,2	3,6	4,5	4,2
PROSJEK	3,4	3,8	4,7	3,3	3,7	3,5	3,7	3,7
EUROAZIJA: Rusija, zapadne nezavisne zemlje i Kavkaz								
Armenija	3,9	3,8	5,2	3,4	3,9	3,4	4,0	3,9
Azerbajdžan	4,7	4,5	5,5	4,6	4,6	4,4	4,7	4,7
Bjelorusija	6,8	5,1	6,5	5,7	5,4	5,3	5,9	5,8
Gruzija	3,3	4,2	5,0	4,2	4,1	4,3	4,0	4,2
Moldavija	4,2	3,9	5,0	3,5	4,4	3,6	3,9	4,1
Rusija	4,7	4,4	4,9	4,1	4,3	4,0	4,7	4,4
Ukrajina	3,5	3,4	4,3	2,5	3,3	3,4	3,6	3,4
PROSJEK	4,4	4,2	5,2	4,0	4,3	4,1	4,4	4,4
SREDIŠNJA AZIJA								
Kazahstan	4,1	4,2	4,5	4,0	4,0	3,7	4,2	4,1
Kirgistan	3,8	4,3	5,3	3,1	4,0	3,7	4,0	4,0
Tadžikistan	5,0	4,5	5,6	4,8	4,4	4,6	4,5	4,8
Turkmenistan	6,2	6,4	6,0	6,0	6,4	6,8	6,7	6,4
Uzbekistan	6,0	5,5	6,1	5,9	5,4	5,6	5,6	5,7
PROSJEK	5,0	5,0	5,5	4,8	4,8	4,9	5,0	5,0

■ najniže vrijednosti indeksa ■ najviše vrijednosti indeksa - (skala 1-7, 1-najbolji, 7-najlošiji)

Indeks održivosti organizacija civilnog društva (CSOSI) ključni je analitički alat za mjerenje napretka civilnog sektora u regiji Srednje i Istočne Europe i Euroazije. Indeks prati napredak civilnog sektora u dvadeset i devet zemalja tijekom posljednjih petnaest godina. Indeks uzima u obzir cjelokupno poticajno okruženje za razvoj civilnog društva, s naglaskom na pravno okruženje za OCD-e, organizacijske kapacitete, financijsku održivost, zagovaranje, pružanje usluga, infrastrukturu i javni imidž. Svaka dimenzija ocjenjuje se prema skali od sedam stupnjeva na kojoj broj 1 označava vrlo naprednu razinu, a broj 7 vrlo nisku razinu razvoja. Indeks je razvila Američka agencija za međunarodni razvoj u suradnji s lokalnim organizacijama iz zemalja u kojima se Indeks primjenjuje.

Za dodatne informacije molimo kontaktirajte:

CERANEO – Centar za razvoj neprofitnih organizacija

ceraneo@zg.t-com.hr

marina@ceraneo.hr

Indeks održivosti OCD-a za Srednju i Istočnu Europu i Euroaziju za 2012. godinu na engleskom jeziku nalazi se na poveznici:

<http://www.usaid.gov/europe-urasia-civil-society>